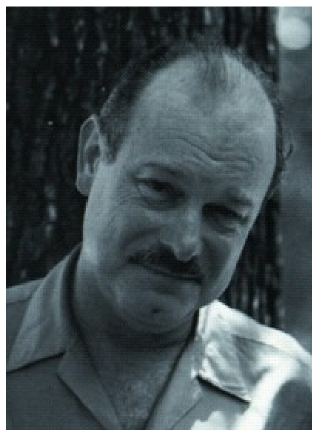
Joe Haldeman
Morminte

Graves

Dorm dezordonat, asta îmi face viaţa grea, dar cu toate astea vreau să mi-o păstrez. Acum 20 de ani, în Vietnam. La Morminte.

În junglă cadavrele se transformă din urâte în groaznice foarte repede. Trec câteva ore până când, înţepenind, devin greu de mânuit, greu de îndesat într-un sac. Atunci se fac verzui – dacă au fost albe sau galbene – acolo unde se vedea pielea. Apar mai ales gângănii, de obicei furnici. Apoi devin negre şi încep să pută.

Se umflă şi pleznesc.

Ai crede că furnicile şi gândacii şi miriapodele n-ar avea prea mult de lucru cu ele, dar nu-i aşa. Tocmai când arată şi put mai infernal, gângăniile îşi pierd interesul, devin mofturoase, trimit după pizza. În afara muştelor, care-şi depun liniştit ouăle.

Lucru curios e că, dacă vreun animal mare nu găseşte cadavrul şi nu-l sfâşie, după o săptămână tot rămâne din el mai mult decât scheletul, chiar şi ceva din

partea din faţă. Din când în când avem şi unul din ăsta. Nu prea des, din moment ce soldaţii nu mor singuri şi stau acolo uneori mult timp. Noi le ziceam „cadavre uscate”. Încă umede pe dedesubt şi pe dinăuntru, bineînţeles, dar de altfel ca o momâie arsă de soare.

Le spui oamenilor ce faci la Administraţia Mormintelor. „Morminte” – sună ca cea mai idioată slujbă pe care ţi-o oferă armata. Dar nu-i aşa. Toată ziua stai şi desfaci saci cu cadavre, încerci să descoperi care „părţi” de care plăcuţe de identificare aparţin – nu că ar avea importanţă – coşi sacii cum trebuie sau cum nu trebuie cu un ac gros, verifici toate portofelele şi bijuteriile, furi droguri din buzunare, bagi sacii în sicrie, le sigilezi, completezi hârtiile. Când ai destule sicrie, le duci cu camionul la aerodrom. În prima săptămână e mai rău. Dar după o sută de zile, când te-ai obişnuit cu putoarea şi ştii să le pipăi, începi să crezi că-i mult mai bine să deschizi saci cu cadavre, decât, s-o sfârşeşti înghesuit într-unul dintre aceştia şi să fii depus în locuri sigure.

Fiindcă eu aveam doi ani de colegiu, am primit slujbe mai interesante. Căpitanul French, care era, de fapt, patologul răspunzător de unitate, mă lua întotdeauna cu el pe câmp, când trebuia să examineze un cadavru *in situ*, ceea ce se întâmpla poate o dată pe lună. M-am obişnuit să port 45-ul în tocul de la subsuoară – o armă babană. Nu l-am folosit niciodată, nu s-a tras în mine, decât o singură dată.

Au fost nişte momente mizerabile. E ciudat cum asemenea lucruri se ţin scai de tine.

De obicei când aveam un cadavru in situ, era o problemă de justiţie, vreun ofiţer bănuit a fi fost raşchetat, sau, altfel zis, lichidat de oamenii lui. Făceam fotografii şi discutam cu unii dintre ei, apoi French ducea cadavrul la autopsie, să vadă dacă gloanţele erau americane sau vietnameze. (Nu pentru că asta ar fi dus la vreo concluzie.

Vietcong-ul ne fura armele; iar ai noştri foloseau AK-47 vietnameze, când puneau mâna pe ele. Mai de încredere decât M-16 şi cu cartuş mai bun pentru ucidere. Ambele părţi se furau una pe alta.) De obicei Frenchy trimitea un raport la Divizie şi cu asta basta. Odată a trebuit să depună mărturie la un proces. Acuzatul era vinovat, dar a scăpat cu viaţă. Căpitanul era dat dracului.

Am fost chemaţi să vedem cadavrul in situ pe la 5 după masă. Frenchy a-ncercat s-o amâne pe a doua zi, fiindcă dacă se-ntuneca, trebuia să stăm peste noapte acolo. Tipul cu care vorbea era maior, şi evident mândru de asta, aşa că cearta nu avea rost. Am aruncat nişte pachete de ţigări, bere şi o pereche de gamele în doi rucsaci care aveau deja pături şi saltele gonflabile pe fund, muniţie de 45 şi grenade de mână. M-am dus după un jeep în timp ce Frenchy îşi aduna lucrurile şi se asigura că Doc Carter era destul de treaz să numere cadavrele care veneau. (Doc Carter era cel care răspundea de ele, însă nu se omora cu munca.) Conduceam pe drum când, deodată, minune! – ne aştepta un elicopter cu palele învârtindu-se leneş. Ar fi trebuit să ne dăm seama că e ceva putred încă de atunci. Noi nu prea avem prioritate şi nu e uşor să faci rost de un elicopter care să te ducă până la apusul soarelui. Echipajul ne-a şi ajutat să ne urcăm echipamentul. Apoi tot mai sus, departe. N-am zburat destul cu elicopterul ca să devină obişnuinţă. Kentum arăta destul de bine în soarele care apunea galben-roşiatic. A trebuit să stau între 2 aruncătoare de flăcări, ceea ce nu mi-a dat prea multă siguranţă. Trăgătorul de lângă uşă fuma. Pe aruncătoare scria fumatul interzis. Zburam repede şi foarte jos către munţii aflaţi la vest. Speram să ajungem la una din marile baze din prima linie şi-mi imaginam c-o să dorm mai bine cu câteva sute de oameni în jur. Dar n-am avut noroc. Când elicopterul a-nceput să coboare, palele elicei s-au învârtit tot mai încet, cu zgomot

ritmic, pâc, pâc, pâc, şi nu se vedea nimic. Jungla groasă se-ntindea peste tot; un fuior de fum roşiatic ne-a indicat un loc de aterizare în mijlocul desişurilor. Pilotul ne-a coborât metru cu metru, lovind vârfurile crengilor. Eram foarte atent la aruncătoarele de flăcări. Dacă agăţa o creangă mai mare, am fi arătat ca nişte pui la grill. Când am ajuns jos, patru tipi grăbiţi ne-au descărcat echipamentul, aruncătoarele şi cutiile cu muniţie. Au urcat doi răniţi şi un pasager la bord şi au expediat elicopterul. Da, ne-ar fi semnalat poziţia. Unul din cei 4 ne-a zis să aşteptăm; s-a dus după maior.

— Nu-mi place deloc, zise Frenchy.

— Nici mie, i-am răspuns. Hai acasă.

— Orice unitate condusă de un maior şi cu două aruncătoare pune la cale un război în toată legea. Îşi scoase 45-ul şi-l privi de parcă nu l-ar fi văzut niciodată. Pe care capăt crezi că ies gloanţele din ăsta?

— Rahat, am zis şi-am cotrobăit prin rucsac după o bere. I-am dat una lui Frenchy. Şi-a băgat-o în buzunarul lateral.

O mitralieră începu să tragă din dreapta noastră. Ne-am trântit la pământ. Trei grenade au explodat. Cineva strigă să oprească focul. Altcineva îi răspunse că i s-a părut c-a văzut ceva. Mitraliera porni din nou. Ne-am lipit şi mai tare de pământ.

Un tip la vreo 30 de ani venea spre noi. Era maiorul.

— Ridicaţi-vă. Ce-aţi păţit?

Se juca cu noi.

Frenchy s-a ridicat, scuturându-se de praf. Aveam singurele uniforme curate pe o rază de 20 de mile.

— Căpitanul French, administraţia mormintelor.

— A, zise maiorul, fără să se arate impresionat. Asiguraţi-vă echipamentul şi veniţi după mine. O luă înainte ca un mândru stăpân al junglei. Frenchy îşi dădu ochii peste cap. Ne-am luat rucsacii şi l-am urmat. N-am

înţeles dacă „asiguraţi-vă echipamentul” însemnă să-l luăm cu noi sau să-l lăsăm acolo, dar cutiile de bere Budweiser erau o raritate de colecţionar prin tufişuri, şi erau o groază de amatori pe acolo.

Am mers destul, vreau să spun cam 200 de yarzi. Asta însemna că erau foarte împrăştiaţi. Nu ardeam de nerăbdare să petrec noaptea în locul ăla.

Mitraliera naibii porni din nou. Maiorul, iritat, strigă:

— Sergent, controlează-ţi oamenii.

Sergentul strigă mitraliorului să termine, dat acesta-i zise că era un afurisit de vietnamez acolo. Cineva a aruncat o încărcătură zdravănă, cred că era Claymore, după care toată lumea a început să tragă în toate direcţiile. Frenchy şi cu mine ne-am trântit la orizontală. Am auzit un glonte şuierându-mi pe la ureche. Maiorul se proptea de un copac, plictisit, şi striga să nu se mai tragă. Focul se stinse cu zgomotul floricelelor de porumb gata prăjite. Maiorul se uită la noi şi zise:

— Să mergem, cât mai e lumină.

Ne-a condus într-un luminiş mic, cu iarbă uriaşă trântită la pământ. Cred că fiecare se uita pe rând la cadavru.

Nu era unul înspăimântător, cum devin toate cadavrele, dar avea ceva ciudat, chiar dacă părea uscat. Putrezit, ca şi cum cineva ar fi presărat făină peste el. Gol, probabil bărbat, deşi nu era întreg; toate părţile moi dispăruseră. Înalt; unul din aliaţii noştri munteni mai degrabă decât un vietnamez autohton. Secătuit, pielea uscată întinzându-se peste coaste. Probabil bătrân. Pe spate, cu gura larg deschisă, o poziţie obişnuită. Globii oculari goi, îndreptaţi spre cer. Mâinile împreunate a rugăciune, moi, mult după rigor mortis.

Dinţii erau sparţi şi piliţi la vârf, poate un obicei tribal. Nu-l mai întâlnisem înainte, dar nu prea „lucrasem” mulţi băştinaşi. Frenchy îngenunche şi se apropie de

cadavru, apoi se opri.

— Aţi verificat dacă nu e minat?

— Nu, spuse maiorul. M-am gândit că-i treaba voastră. Frenchy se uită la mine cu o expresie care mă lămuri că era treaba mea.

Amândoi ofiţerii s-au tras la o distanţă respectabilă, în timp ce eu am verificat sub cadavru. Uneori slăbesc cuiul grenadei, o strecoară sub cadavru, astfel încât greutatea lui ţine cuiul nemişcat. Îl răsuceşti şi – surpriză!

Întotdeauna mă îngrijorează mai puţin o grenadă de mână decât diferiţii şerpi ciudaţi şi gândaci cărora le place să locuiască sub un cadavru în descompunere. Vietnamul are partea lui de şerpi, scorpioni şi miriapode.

De data asta am avut noroc; nimic decât gângănii. Le-am dat un bobârnac şi-am văzut că maiorul se face verde la faţă. Oamenii sunt caraghioşi. Ce crede c-o să se-ntâmple cu el când moare? Totul trebuie să putrezească. Şi ar fi murit cu siguranţă, dacă nu şi-ar fi ţinut privirea în jos. Mi-aduc aminte că am crezut aşa, însă atunci nu ştiam ca era o profeţie.

Cei doi ofiţeri s-au apropiat.

— Ce zici, doctore?

— Nu cred că-l putem vindeca. Frenchy se enerva la asemenea glume. Ce altceva mai vrei să ştii?

— Nu-i cam ciudat să găseşti aşa ceva în mijloc de pustietate?

— Nu. Locul e plin de cadavre.

Îngenunche şi studie faţa cadavrului, mişcând capul de la bărbie.

— Dacă o luăm înainte, poţi merge de-a lungul fluviului Mekong până în zona demilitarizată fără să calci pe vreunul.

— Dar a fost castrat!

— Păsările. Răsuci cadavrul cu vârful piciorului. Puzderia de insecte fugiră în toate părţile. Poate-i vreun

ţicnit bătrân care a luat-o gol prin pădure, a căzut şi-a murit. Se-ntâmplă şi-n America. Bătrânii fac lucruri ciudate.

— Am crezut c-o fi fost torturat de cei din Vietcong.

— Dumnezeu ştie. S-ar putea.

Cadavrul se răsuci în poziţia iniţială cu un scârţâit. Gura era pe jumătate închisă.

— Dacă vrei să scrii în raport „torturat de Vietcong”, împreună cu bilanţul pierderilor, ţi-l semnez.

— Ce vrei să spui, Căpitane?

— Exact ce-ai auzit. Frenchy se uita întruna la maior în timp ce-şi aprindea o ţigară – Camel fără filtru. Ai fi zis că un tip care lucrează cu cadavre toată ziua nu vrea să devină unul din ele.

— Nu-ncerc decât să mă-mpac cu asta.

— Crezi că vreau să falsific…

A falsifica e un cuvânt ciudat pentru a încheia o discuţie. Inamicul plasase o mitralieră grea de partea cealaltă a luminişului şi noi eram ţintele cele mai apropiate. Un glonte îl lovi pe maior în spate, după cum am descoperit mai târziu. Pe moment n-a fost decât o explozie de sânge şi măruntaie şi maiorul căzu, i se tăiară picioarele şi moartea continuă să răpăie prin preajmă. Frenchy era sub nivelul solului într-o groapă, ţinându-se de mâna stângă şi-njurând: căcat, căcat, căcat. Îşi pierduse vârful degetului mic. Dureros, dar insuficient ca să-l trimită înapoi în America.

Eu eram la orizontală şi căutam să intru la subteran. Am reuşit să-mi scot pistolul şi l-am armat, dar mi-am dat seama că nu voiam să fac ceva care să atragă atenţia asupra noastră. Mitraliera scuipa gloanţele la înălţimea genunchiului. Poate nu ne vedea; poate ne credeau morţi. Mi-era al dracului de frică.

— Frenchy, am zis încet, trebuie să ieşim de aici. Încerca să-şi învelească degetul într-un bandaj din trusa de

prim ajutor, dar era mult prea larg. Înapoi la copaci!

— După tine, tâmpitule, n-am ajunge nici la jumătatea drumului. Îşi scoase pistolul din toc, dar nu-l putu arma fiindcă de pe mâna stângă bandajul îi aluneca plin de sânge. I l-am armat eu şi i l-am dat înapoi. Asta o să-mi ajute foarte mult. Cum te descurci cu grenadele?

— Căcat. De ce crezi c-am ajuns cioclu?

La instrucţia de bază mă ţineau deoparte când foloseau grenade reale. În şcoală eram mereu ultimul ales să fugă pe flancuri la baseball – din acelaşi motiv. Deşi, după ştiinţa mea, o minge de baseball nu te omoară daca n-o arunci destul de departe.

— N-ajung nici la jumătatea distanţei, am zis. Copacii erau la 60 de yarzi.

— Nici eu, cu mâna asta. Frenchy era stângaci.

În spatele nostru se auzi zgomot de mortier de 60 de mm şi în câteva secunde o explozie de fum gri se interpuse între noi şi linia de copaci. Mitraliera se opri şi cineva urlă în spatele nostru:

— Mai trage vreo 20 de boabe!

Lângă copaci auzeam pe cineva strigând în vietnameză şi un zdrăngănit de metal.

— O să se repeadă peste noi, zise Frenchy. S-o ştergem.

Ne-am ridicat şi-am luat-o la fugă. Cineva chiar a tras după noi cu un AK-47, dar nu ne-a nimerit.

Noi am fugit înapoi la locul unde aterizasem şi am găsit grupul de comandă cam la vremea când a-nceput din nou să se tragă. Şeful era un locotenent major şi, când lucrurile s-au calmat destul ca să-i spunem ce s-a întâmplat cu maiorul, nu s-a arătat nici surprins, nici îndurerat. Omul fusese observatorul batalionului şi preluase comanda când căpitanul fusese ucis în acea dimineaţă. Ne-a crezut pe cuvânt că maiorul e mort – ăsta era unul dintre lucrurile pentru care observatorii erau antrenaţi – şi nu a trimis un

pluton după el până lupta nu s-a liniştit şi nu s-a luminat din nou.

Noi am moştenit adăpostul maiorului, care era dichisit şi adânc şi în rucsacul lui am găsit conserve, borcane cu mâncare şi o sticlă de scotch. Aşa că, în timp ce noaptea se dădea o bătălie, noi am rumegat pate cu saleuri crocante, hering marinat în sos picant, cârnăciori polonezi cu pâine de secară şi cu muştar franţuzesc veritabil. Am băut tot scotch-ul şi-am păstrat berea pentru dejun.

Ore întregi locotenentul a cerut sprijin aerian şi de artilerie, dar fără rezultat. Mai târziu am aflat că inamicul lansase atacuri coordonate pe toate aerodromurile locale şi terenurile de instrucţie pentru trupele speciale şi pentru fiecare tabără care avea prizonieri de război. Noi nu eram între priorităţi.

Apoi, pe la 3 dimineaţa apăru Snoopy. Snoopy era un avion de transport C-130 care căra numai muniţie şi puşti Gatling; se spunea că acest avion putea să zboare deasupra unui teren de fotbal şi să lanseze bombe pe fiecare metru pătrat. Oricum, a incendiat locul şi duşmanul n-a mai tras. Frenchy şi cu mine ne-am culcat.

De dimineaţă devreme am plecat să-i recuperăm pe cei ucişi în misiune. Erau doar 4 morţi, cu tot cu maior, însă era o privelişte uimitoare, cel puţin faţă de ceilalţi.

Cadavrul lui arăta ca unul lăsat după o lecţie de autopsie. Cămaşa fusese ruptă şi pantalonii traşi pe coapse; cavitatea abdominală şi toracică sfâşiate şi golite de tot ce era moale, tot de la esofag la testicule, coastele ca nişte degete însângerate pătrunzând pielea care atârna; nu era nici urmă de măruntaie, numai sânge uscat.

Nimeni nu auzise nimic. Era un cuib de mitralieră la 20 de yarzi şi cei de acolo stătuseră cu urechile ciulite toată noaptea. Dar nu se auzeau decât muştele zbârnâind.

Poate a fost un animal care se hrăneşte foarte

silenţios. Corpul nu fusese deschis cu un scalpel sau cuţit; pielea arăta sfâşiată de dinţi sau gheare, dar sistematic, de la gât la testicule. Cadavrul secătuit nu mai exista. Cel cu dinţi ascuţiţi.

Există o explicaţie logică. Războiul modern este cel mai ades o porcărie şi noi nu suntem singurii care luăm parte la el, jucând cărţi cu ghinion, invocând magia şi superstiţia. Vietnamezii ştiau ce dezgustaţi erau americanii şi mutilau cadavrele într-un mod inteligent. Se şi mişcau într-o linişte perfectă. Cadavrul secătuit? S-ar putea să-l fi şterpelit doar ca să-şi bată joc de noi. Să ne arate ce sunt în stare să facă sub nasul nostru.

S-ar putea să fie o explicaţie şi în legătură cu înfăţişarea de momâie a cadavrului. Am aflat că muntenii din zonă nu-şi îngroapă morţii; îi pun într-un sicriu făcut dintr-un buştean găunos lăsându-i la suprafaţa solului. Aşa că poate a fost victima unui hoţ de morminte. M-am gândit că satul cel mai apropiat era la mile depărtare, la 20 de mile, dar puteam să greşesc. Ori cadavrul fusese cărat toată distanţa asta cu vreun scop ascuns – poate că cei din Vietcong l-au lăsat în drum să-i facă pe americani să se oprească într-un loc numai bun pentru ambuscadă.

Asta e, probabil, dar de 20 de ani câteva nopţi pe săptămână, mă trezesc ud leoarcă de transpiraţie cu o imagine de coşmar în minte. Se făcea că am ieşit afară cu o lanternă şi iată-l, cadavrul secătuit, găurind cadavrul maiorului din care ieşeau aburi, rupându-l apoi cu dinţii ascuţiţi, stând nepăsător în lumină cu globii oculari goliţi. Îmi caut pistolul, dar nu-i niciodată la mine. Creatura se ridică, lucind de sânge, şi face – de un an de zile – un pas către mine. Atunci mă trezesc. Apoi au fost doi paşi, apoi trei. După 20 de ani, a parcurs jumătate din distanţă şi mâinile, de pe care se scurge sângele, se ridică spre mine.

Doctorul îmi administrează calmante. Eu nu le iau. M-ar forţa să rămân adormit.